

DARIUSZ BĄK, WOJCIECH SZEFKE
– KONSULTANCI P&M GROUP

Standardy etyczne w postępowaniu przetargowym – ZAGROŻENIA KORUPCYJNE

JEŻELI SPOJRZYMY NA LISTĘ ZAGROŻEŃ DLA STANDARDÓW ETYKI ZAWODOWEJ, TO BIORĄC POD UWAGĘ SKAŁĘ, ZAKRES CZY POWODOWANE SZKODY, NA JEDNYM Z PIERWSZYCH MIEJSC ODNAJDZIEMY ZJAWISKO KORUPCJI. PRZYJRZYJMY SIĘ ZATEM Z BLISKA TEMU ZAGADNIENIU.

Doniesienia medialne pokazują, iż rynek diagnostyki laboratoryjnej, podobnie jak inne segmenty ochrony zdrowia, nie jest wolny od problemu korupcji. Na szczególną uwagę zasługują tu akty korupcji związane z procedurami przetargowymi. Są to działania związane z tzw. „ustawianiem przetargów”, czy też procedurami zakupów w jednostkach, które nie stosują prawa zamówień publicznych.

Przetarg jest kilkuetapową procedurą, a osoby i podmioty w nią

zaangażowane mogą być w wielu punktach narażone na ryzyko korupcji. Musimy pamiętać, iż samo przygotowanie specyfikacji istotnych warunków zamówienia wymaga kolejno:

- 1) sprecyzowania przez zamawiającego (jednostkę leczniczą) swoich potrzeb,
- 2) wyselekcjonowania kilkudziesięciu parametrów technicznych niezbędnych do opisanego zamówienia,
- 3) przypisania każdemu z kilkudziesięciu parametrów wartości

(czyli jednego lub kilku punktów z całościowej liczby stanowiącej 100% punktów), co powinno być uzależnione od rzeczywistych potrzeb danej jednostki zamawiającej,

- 4) ułożenia wartości przypisanych do poszczególnych parametrów w spójny system punktacji.

Umożliwia to jednostce prawidłowe przeprowadzenie postępowania przetargowego, a w konsekwencji zakup niezbędnego wyposażenia i odczynników. Ale stwarza jednocześnie

► możliwości, by poprzez określenie warunków zawartych w specyfikacji, np. szczegółów technicznych, promować określonego oferenta. Może to być działanie przypadkowe, o ile wynika z niestaranności w przygotowaniu dokumentacji (przypadkowe wykorzystywanie metody kopiuj-wklej w oparciu o dane techniczne dostępne np. w internecie). Może też mieć charakter celowy, i o ile jest związane z przyjęciem określonej korzyści – nosi znamiona korupcji.

Korupcja z definicji

Samo pojęcie stosowali już autorzy starożytni: Platon i Arystoteles, później także Machiavelli czy Monteskiusz. Odnosili je do kondycji moralnej społeczeństwa, z czasem również do działań jednostek. Słownik języka polskiego termin „korupcja” tłumaczy jako: „przyjmowanie lub żądanie przez pracownika instytucji państwowej lub społecznej korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za wykonanie czynności urzędniczej lub za naruszenie prawa” (PWN, Warszawa 1978). Podobnie hasło to zdefiniowane jest

Pojęcie korupcji zostało najszerzej ujęte w ustawie o CBA. W myśl tych przepisów, jest nią czyn polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu nienależnych korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną.

w innych dokumentach. Zgodnie z treścią Konwencji cywilnoprawnej o korupcji – korupcja oznacza żądanie, proponowanie, wręczanie lub przyjmowanie, bezpośrednio lub pośrednio, łapówki lub jakiegokolwiek innej nienależnej korzyści lub jej obietnicy, które wypacza prawidłowe wykonywanie jakiegokolwiek obowiązku lub zachowanie wymagane od osoby otrzymującej łapówkę, nienależną korzyść lub jej obietnicę. Także nasz system prawny definiuje pojęcie korupcji w art. 228 i 229 Kodeksu Karnego oraz w innych aktach prawnych.

Istotne jest, iż działanie tego typu nie musi być bezpośrednio skierowane do funkcjonariusza (funkcjonariuszem jest każdy członek komisji przetargowej). Za korupcję mogą być więc uznane m.in. wszelkiego rodzaju umowy „na rodzinę” czy „znajomych”, gdzie rzeczywistym celem jest zapłata za określone zachowanie funkcjonariusza publicznego. Należy także wspomnieć, iż nasz wymiar sprawiedliwości bardzo szeroko definiuje działania, które uznaje się za sprzeczne

z prawem. Generalnie rzecz ujmując, aby coś zostało uznane za korupcję, musi dojść do przekazania lub obietnicy przekazania korzyści osobistej lub majątkowej.

Korzyść majątkowa

To korzyść każdego rodzaju, której wartość da się wyrazić w pieniądzu lub innym płatniczym środku, również wszelkie zwiększenie aktywów lub zmniejszenie pasywów, np. wynagrodzenie w sposób znaczący odbiegające od wartości świadczeń (np. umowy na przygotowanie określonego dokumentu - opinii, ekspertyzy, wykładów).

Korzyść osobista

To świadczenia nieprzeliczone na pieniądze. Posiadają inne niż materialne pozytywne znaczenie (np. miejsce na studiach dla syna, awans, ograniczanie obowiązków, nieodpłatne bankiety lub podróże, dodatkowy urlop).

Procedura dialogu technicznego

W systemie prawnym wyróżniamy korupcję czynną i bierną, polegające na żądaniu lub też jedynie przyjmowaniu korzyści majątkowych.

Istniejące ryzyko korupcyjne możemy częściowo minimalizować, pozyskując w sposób obiektywny informacje niezbędne do przeprowadzenia postępowania przetargowego. Nie wyeliminuje to zjawiska korupcji, ale z pewnością utrudni składanie naruszających standardy prawne i etyczne ofert, które związane są z zamieszczeniem w specyfikacji przetargowych określonych parametrów technicznych. Jednym z narzędzi, które pozwala w legalny sposób zbierać informacje o produktach, jest tzw. **dialog techniczny**, który od lutego b. r. istnieje w naszym systemie prawnym. Pojęcie dialogu technicznego nie zostało nigdzie jednoznacznie zdefiniowane. Terminem tym można jednak określić niesformalizowany proces pozwalający instytucji

zamawiającej na konsultowanie i weryfikację dokumentów służących opisowi przedmiotu zamówienia. Co najważniejsze, aktywność ta jest prowadzona przed rozpoczęciem procedury przetargowej.

Wykorzystanie tego narzędzia może się przyczynić z jednej strony do skorygowania nieścisłości w formułowaniu opisu przedmiotu zamówienia, z drugiej zaś do otwarcia postępowania przetargowego na konkurencję i innowacyjność.

Praktyczne zastosowanie procedury dialogu technicznego umożliwia bowiem **skonfrontowanie niezadko mglistej wizji przedmiotu zamówienia z możliwościami jej realizacji na rynku**, który – jak wiemy – podlega ciągłej ewolucji i rozwojowi. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, przeprowadzając procedurę

dialogu technicznego, zamawiający może wystąpić do dowolnego podmiotu lub osoby z wnioskiem o doradztwo lub też udzielenie informacji.

zapewnić równe traktowanie wszystkich uczestników postępowania. Co najważniejsze, zgodnie z nowym brzmieniem art. 24 ust. 2 pkt 1, uczest-

Dialog techniczny stanowi narzędzie w procedurze przygotowania zamówienia publicznego, umożliwiające jednostce leczniczej korzystanie z doradztwa zewnętrznych ekspertów, naukowców, firm konsultingowych czy też, co ważne, ewentualnych przyszłych uczestników postępowania.

Oczywiście zakres tej informacji musi służyć wyłącznie:

- a) przygotowaniu opisu przedmiotu zamówienia,
- b) przygotowaniu specyfikacji istotnych warunków zamówienia,
- c) określeniu warunków umowy.

Musimy jednak pamiętać, iż przeprowadzenie procedury dialogu technicznego nie może naruszać zasady uczciwej konkurencji, musi też

niweczyć w procedurze dialogu technicznego nie jest przesłanką wyłączenia danego podmiotu z postępowania.

Sama procedura dialogu technicznego nie została szczegółowo opisana. Zamawiający zobowiązany został do zamieszczenia na stronie internetowej informacji o zamiarze przeprowadzenia dialogu technicznego. Informacja ta musi zawierać co najmniej dane dotyczące przedmiotu

reklama

Zapraszamy do współtworzenia naszego magazynu „Diagnosta Laboratoryjny”. Zachęcamy do współpracy wszystkich, którzy chcą się podzielić swoimi opiniami na temat spraw diagnostycznych.

Jeżeli lubicie Państwo podróżować, odwiedzacie ciekawe miejsca lub chcecie pochwalić się swoim niecodziennym hobby, zapraszamy do kontaktu.

NA ZGŁOSZENIA CZEKAMY POD ADRESEM: redakcja@kidl.org.pl

przekazanie pełnej informacji o cechach produktu lub też zasadach świadczenia usług.

Punkt widzenia podmiotu świadczącego usługi

Podmioty świadczące usługi serwisowe powinny eksponować posiadane kompetencje, certyfikaty, wyposażenie pomiarowe i inne cechy. Uczestnicy dialogu mogą przedkładać członkom komisji posiadane dokumenty potwierdzające występowanie cech opisanych powyżej. W trakcie spotkania, członkom komisji można przedłożyć prospekty produktów, ewentualne próbki, które mogłyby zostać poddane ocenie, czy też wyniki badań naukowych dotyczących zastosowanej technologii.

Podsumowując, należy wskazać, iż wprowadzenie instytucji dialogu technicznego do systemu prawnego daje zamawiającemu szansę na optymalne skorzystanie z istniejącej na rynku oferty produktów i usług. W chwili obecnej duża część wiedzy, niezbędna do opisanego przedmiotu zamówienia, była czerpana z internetu czy też, w sporadycznych przypadkach, przekazywana przez samych uczestników postępowania. Szerokie wprowadzenie instytucji dialogu technicznego z pewnością może przyczynić się do ograniczenia kryterium ceny jako podstawy rozstrzygnięcia postępowania przetargowego. Trudno oczekiwać, by nowe narzędzia przetargowe wyeliminowały zagrożenie korupcją. Z pewnością jednak mogą ją w znacznej mierze ograniczyć, a już na pewno wyeliminować niezamierzone błędy przetargowe, wynikające z braku jednoznacznych i zgodnych z prawem sposobów badania rynku i nawiązywania relacji z przedsiębiorcami.

MALINOWSKI & PARTNERS
właściciel marki

P&M GROUP
INFORMACJE KSZTAŁCENIE DORADZTWO

zamówienia poddanego procedurze dialogu. Zamawiający zobowiązany został także do zawarcia stosownej informacji o przeprowadzeniu procedury w ogłoszeniu o zamówieniu. Przeprowadzenie procedury dialogu technicznego w praktyce powinno składać się z następujących etapów:

- ▶ etap pierwszy – faza przygotowawcza, w której winno nastąpić zdefiniowanie oczekiwań, jakie zamawiający pragnie zaspokoić w procedurze dialogu technicznego. Wskazane jest także przed rozpoczęciem samego postępowania powołanie komisji odpowiedzialnej za przeprowadzenie

jednak podobne ogłoszenie umieścić w siedzibie zamawiającego. Sam regulamin postępowania powinien uzupełniać problematykę, która nie została uregulowana w ustawie.

W regulaminie uczestnictwa w dialogu technicznym powinny się znaleźć informacje dotyczące:

- a) trybu dopuszczenia do udziału w procedurze dialogu (należy rozstrzygnąć, czy zamawiający może odmówić prawa do uczestnictwa w procedurze dialogu technicznego),
- b) zasad dokumentacji prac komisji,
- c) dostępu do informacji,

W zakresie aparatury diagnostycznej możemy informować m.in. o zastosowanych rozwiązaniach technologicznych i ich funkcjonalności, parametrach urządzenia, kosztach eksploatacji, dostępności urządzeń kompatybilnych na rynku, czyli o wszystkim, co pozwoli nam w sposób obiektywny budować przewagę nad konkurującymi przedsiębiorcami.

całej procedury oraz przygotowanie regulaminu postępowania dla podmiotów zainteresowanych uczestnictwem w procedurze dialogu technicznego;

- ▶ etap drugi – faza ogłoszenia o rozpoczęciu procedury. Treść ogłoszenia powinna zostać uzupełniona o regulamin uczestnictwa w dialogu technicznym. Nowe przepisy nakładają na zamawiającego obowiązek publikacji ogłoszenia w internecie. Nie zaszkodzi

- d) zasad wymiany korespondencji,
- e) trybu pozyskiwania informacji (czy dialog będzie się odbywał w formie jawnych posiedzeń czy też np. przesyłania korespondencji papierowej), i wiele innych zagadnień, z którymi przyjdzie się zmierzyć uczestnikom tego postępowania.

Kwestią otwartą pozostaje zakres informacji, jakie mogą przekazywać uczestnicy ewentualnych spotkań. Bez wątplenia możliwe jest